

Ужгородський національний університет

Календарна та родинна обрядовість Карпатського регіону

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Курс (рік) навчання	1
Семестр	1
Обсяг дисципліни у кредитах	3,5
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра археології, етнології та культурології
Інформаційне забезпечення	Мультимедійний проєктор для презентацій, ноутбук.
Форма проведення занять	Лекції, практичні заняття
Форма семестрового контролю	Екзамен

Ключові результати навчання (знання, уміння та інші компетентності):

Мета курсу – комплексне вивчення та узагальнення традиційної календарної та родинної обрядовості Карпатського регіону XIX – першої половини XX ст., визначення типології, поняття, еволюції та стану збереженості традиційної народної обрядовості, характерних ознак та рис родинної, календарно-побутової обрядовості та світоглядних уявлень.

Завдання курсу: на основі наукових праць провідних вітчизняних і зарубіжних істориків надати ґрунтовні знання про традиційну народну обрядовість Карпатського регіону, її загальнокарпатські, загальноукраїнські та регіональні (локальні) особливості; ознайомити студентів з наявною літературною базою з досліджуваної тематики; акцентувати увагу на розмаїтті всіх видів обрядовості різних етнографічних регіонів та етнографічних груп; показати роль світоглядних уявлень на формування традиційної народної культури; поглибити навички самостійної роботи з науковим дослідницьким матеріалом; проаналізувати способи презентації власних наукових результатів досліджень у науковому середовищі.

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних компетентностей:

- *загальні*: здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань; здатність до опанування загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності та загальнолюдських цінностей; здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз і контекстуалізацію значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів наукових досліджень; здатність працювати у міжнародному науковому середовищі; здатність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземною мовами, володіти комунікативною культурою. Здатність до ефективної комунікації з представниками різних цільових аудиторій, використовуючи відповідну лексику, методи та прийоми; здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності, критично ставитись до отриманої інформації; здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у ЗВО; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній

системі знань про розвиток суспільства, розуміти значення вивчення історії та археології для розвитку та євроінтеграції нашої держави.

- *спеціальні (фахові, предметні)*: здатність до опанування глибокими знаннями в галузі історії та археології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань у сфері історії та археології, оволодіння комплексним, системним, проблемно-історичним підходами та етнологічними методами дослідження, термінологією з досліджуваного наукового напрямку; здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми дослідницького характеру у галузі історії та археології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень; здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі історії та археології; здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами; здатність планувати й організувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі історії та археології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів, ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері історії та археології; здатність самостійно виконувати повний цикл сучасного археологічного/ етнографічного дослідження з урахуванням соціальної ваги пам'яток охоронної складової такого дослідження; здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності; здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, оцінювати рівень власної фахової компетенції та підвищувати професійну кваліфікацію, адаптуватися до змін у професійній діяльності; здатність здійснювати наукову та науково-педагогічну діяльність у сфері історії та археології у науково-дослідних установах та закладах освіти різних типів.

Стислий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

- Тема 1. Традиційна народна обрядовість: типологія, поняття, еволюція та стан збереженості.
- Тема 2. Весняні свята та обряди.
- Тема 3. Великодня обрядовість.
- Тема 4. Свята літнього календарного циклу.
- Тема 5. Купальські звичаї та обряди.
- Тема 6. Трійця – Зелені свята.
- Тема 7. Осінні свята та обряди.
- Тема 8. Зимові свята та обряди.
- Тема 9. Традиції святкування Різдва.
- Тема 10. Родильна обрядовість.
- Тема 11. Дозвілля молоді в традиційній культурі.
- Тема 12. Передвесільний етап родинної обрядовості.
- Тема 13. Традиційне народне весілля.
- Тема 14. Поховально-поминальна обрядовість.